

Tez Yazım Merkezi

İleri

Yüksek lisans

Doktora

Ölçek Uyarlama Çalışması — Yabancı Ölçeği Türkçe'ye Uyarlama Rehberi

Ölçek uyarlama adımları: izin alma, çeviri süreci, pilot uygulama, DFA, güvenirlik ve makale olarak yayımlama.

Zafer Hoca · Yayın: 04.04.2026 · 1 dk okuma

Ölçek Uyarlama Neden Yaygın?

Sıfırdan ölçek geliştirmek 1-2 yıl alabilir. Uluslararası literatürde geçerlilik-güvenilirliği kanıtlanmış bir ölçeği Türkçe'ye uyarlamak hem daha hızlı hem daha güvenilirdir. Uyarlama çalışmaları makale olarak yayımlanabilir ve o ölçeği kullanan herkes size atıf yapar — mükemmel atıf stratejisi.

Adım 1: Ölçek Seçimi ve İzin

Ölçek seçimi: Ölçmek istediğiniz yapıyı (construct) en iyi temsil eden, psikometrik özellikleri güçlü, birden fazla çalışmada kullanılmış ölçeği tercih edin.

İzin alma: Orijinal yazarlarına e-posta yazarak uyarlama izni alın. Çoğu yazar memnuniyetle izin verir. İzin e-postasını saklayın.

Adım 2: Çeviri Süreci (Brislin's Back-Translation)

- İngilizce→Türkçe çeviri: En az 2 bağımsız çevirmen (biri alan uzmanı, biri dil uzmanı).
- Çevirilerin karşılaştırılması ve uzlaşma versiyonu oluşturma.
- Türkçe→İngilizce geri çeviri (back-translation): Farklı bir çevirmen orijinal metni görmeden yapar.
- Orijinal ile geri çevirinin karşılaştırılması — anlam farklılıkları düzeltilir.

Adım 3: Uzman Değerlendirmesi

5-7 alan uzmanına ölçeği gönderin. Her maddenin dil uygunluğu, kapsam geçerliliği ve kültürel uygunluğunu değerlendirmelerini isteyin. Lawshe CVI (Content Validity Index) hesaplayın.

Adım 4: Pilot Uygulama ve AFA

200-300 kişilik örnekleme pilot uygulama. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA): KMO > .60, Bartlett anlamlı, faktör yükleri > .40. Orijinal ölçekle aynı faktör yapısı çıkmalı.

Adım 5: Ana Uygulama ve DFA

Farklı 300-500 kişilik örnekleme tekrar uygulama. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA/CFA): CFI > .90, RMSEA < .08. AFA'daki yapı DFA'da doğrulanmalı. Cronbach Alpha ve CR (Composite Reliability) güvenirlik değerleri hesaplanır.

Makale Olarak Yayımlama

Başlık formatı: "Adaptation of [Ölçek Adı] to Turkish: Validity and Reliability Study". Uyarlama makaleleri Q2-Q4 dergilerde kolayca kabul edilir ve her kullanan tarafından atıf alır — 50+ atıf yaygındır.

Etiketler: #Makale #Strateji #Tez

YDS/YÖKDİL barajı akademik kariyerinizi engellemesin. Zafer Hoca kursları:
zaferhoca.com.tr/magaza